

Kaakkois-Suomen luovien alojen kehittämisverkoston kokous 7.5.2019

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Ohjelmatyön kansallinen valmistelu

- TEM johtaa ohjelmatyön valmistelua. Ohjelmatyötä valmistellaan alueilla ja ministeriöissä.
 - TEM vastaa lopullisen ohjelmatyön ehdotuksien laatimisesta. Ehdotus hyväksytään valtioneuvostossa ennen EU:n komissiolle toimittamista.
- Lopullisen hyväksymispäätöksen tekee komissio virallisten neuvottelujen jälkeen.
- Kansallista ohjelmavalmistelua koordinoi ja yhteen sovittaa kumppanuusperiaatteen mukaisesti perustettu Koheesio 2021+ työryhmä ja Alueiden uudistumisen neuvottelukunta (AUNE)
- Valmistelu tehdään tiiviissä yhteistyössä maakunnan liittojen, ELY-keskusten sekä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa

Alueellisen valmistelun organisoituminen

- Alueellista valmistelua johtaa maakunnan liitto:
 - Etelä- ja Länsi-Suomi (**ELSA-alue**): Uudenmaan liitto (Tiina Huotari)
 - Itä- ja Pohjois-Suomi (**IP-alue**): Pohjois-Pohjanmaan liitto (Päivi Keisanen)

Valmistelu kahdella suuralueella: IP ja ELSA

Pohjois-
Suomi>

Itä-Suomi>

Länsi-Suomi>

Etelä-
Suomi>

Itä- ja Pohjois-Suomen (IP)
valmistelua koordinoi Pohjois-
Pohjanmaan liitto

Etelä- ja Länsi-Suomen (ELSA)
valmistelua koordinoi Uudenmaan liitto

- ELSA tavoittelee yhtä yhteistä ohjelmaa
- IP esittänyt omaa erillistä ohjelmaa

NUTS2:

- Pohjois- ja Itä-Suomi, Länsi-Suomi ja Etelä-Suomi ovat siirtymäalueita.
- Helsinki-Uusimaa ja Ahvenanmaa ovat kehittyneempiä alueita.

Työryhmätyöskentely

TEM

Koheesio 2021+

AUNE

Lainsäädännön
valmistelu
(edustuksellinen)

Hallintojaosto
(epävirallinen)

ELSA

ELSA-valmisteluryhmä

Läntisen Suomen
valmisteluryhmä

Etelä-Suomen
valmisteluryhmä

Indikaattorit

Laskenta

Säädöspohja ja hallinto

Maakunta

Maakunnan oma
valmisteluryhmä

MYRS

MYR

Rahoitussaanto ja varojen jako asetusehdotuksen mukaan

**päätös monivuotisesta
rahoituskehyksestä saataneen
aikaisintaan Suomen pj-kaudella
(tod.näköisesti kuitenkin vasta v. 2020
puolella)**

Suomen saanto 2021 – 2027 – 1,6 mrd euroa

- Suomen saanto kasvaa nykykauteen verrattuna vajaat 100 miljoonaa euroa
- Koheesiopolitiikan määrärahat pienenevät noin 10% EU-tasolla
 - **Komission esitys on Suomen kannalta lähtökohtaisesti edullinen**

HUOM! Esityksessä olevat numerot on pyöristetty ja ne voivat vielä tarkentua!

Suomen saanto	M euroa	%
Investoinnit kasvuun ja työhön (rakennerahasto-ohjelmat), josta:	1 485	92,8
<i>Siirtymäalueet</i>	<i>1 032,7</i>	<i>64,6</i>
<i>Kehittyneemmät alueet</i>	<i>179,5</i>	<i>11,2</i>
<i>Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityistuki (NSPA)</i>	<i>272,8</i>	<i>17,0</i>
Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg)	115,0	7,2
Yhteensä	1 600,0	100,0

**Uusimaa ja Ahvenanmaa ovat kehittyneempiä alueita.
Koko muu Suomi on siirtymäaluetta**

Ohjelmakausi 2021–2027

Etelä- & Länsi-Suomi (ELSA)

#uusikausi2021

EU:n alue- ja rakennepolitiikan 2021-2027 alueellinen ohjelmavalmistelu

Etelä- ja Länsi-Suomen valmistelualueen ehdotus
(TEM/1845/09.02.01/2018)

Tiina Huotari
Uudenmaan liitto

Lähtökohtia valmisteluun

- Korostetaan kasvun ja kestäväen kehityksen näkökulmia
 - **Vähähiilisyystavoite on merkittävä toimintaa linjaava, läpileikkaava muuttuja ohjelmassa**
- **Aluelähtöisyys, tuloksellisuus, vaikuttavuus ja kerrannaisvaikutukset**
- Ohjelma perustuu **moderniin ja joustavaan aluekehittämiseen**
 - Alue- ja kohderyhmäkohtaisten tarpeiden huomioiminen
 - Ajankohtaisiin haasteisiin vastaaminen, tarvittaessa ketterä uudelleenohjaus
- **Elinkeinolähtöisyys:** yritysten kehittäminen keskeisessä roolissa

Toimintapoliittiset tavoitteet

- 1. Älykkäämpi Eurooppa** (kilpailukyky, digitaalinen muutos, yrittäjäyys, innovaatiot, osallistava kasvu, teollisuuden muutoshaasteet globalisaatioon, kiertotalouteen ja ilmastonmuutokseen liittyen)
- 2. Vihreämpi vähähiilinen Eurooppa** (puhtaat energiaratkaisut, energiatehokkuus, siirtyminen vähähiiliseen talouteen, uusiutuva energia, innovatiiviset vähähiiliset teknologiat, tuki vihreille ja sinisille investoinneille, kestävä luonnonvarojen hallinta, kiertotalous, sopeutuminen ilmastonmuutokseen)
- 3. Verkostoituneempi Eurooppa** (liikkuvuus, energia ja alueelliset ICT-yhteydet, kestävä liikenne, älykkäät energiaverkot, nopeat digitaaliset yhteydet)
- 4. Sosialisempi Eurooppa** (ESR+:n tuki sosiaalisten oikeuksien pilarin toimiin, erityisesti työllisyyden edistäminen, koulutus ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen osallisuus sekä terveys ja sosiaalinen innovointi)
- 5. Kansalaisten Eurooppa** (kaupunki-maaseutu-rannikkoalueiden paikallinen kehittäminen)

Etelä- ja Länsi-Suomen ehdotus ohjelmarakenteeksi

- Ohjelmarakenne, jossa käytössä on vain kaksi toimintalinjaa (yksi kummallekin rahastolle) keventäisi hallintoa
 - **TL 1 EAKR Kestävä kasvu**
 - 4-5 erityistavoitetta
 - **TL2 ESR Hyvinvoiva väestö**
 - väh. 5 erityistavoitetta
- **Vähähiilisyystavoite valtavirtaistettu läpileikkaavaksi tekijäksi**

Onnistuneen toteutuksen reunaehtona

- Kehittämistarpeita, jotka sisältyvät toimintapoliittisiin tavoitteisiin 2 ja 3
 - Asetusesityksen mukainen keskittämiskaava tavoitteeseen *vihreämpi vähähiilinen Eurooppa* (30% siirtymäalueilla)
 - kansallisena haasteena esiin nostettu *liikkumisen älykkäiden ratkaisujen vähäisyys*
- **Toimintapoliittisessa tavoitteessa 1 käytössä olevan keinovalikoiman laajentaminen on tarpeen**
= Laajempi valikoima tukitoimen aloja

**Keskeiset haasteet, niihin liittyvät
kehittämistavoitteet ja ehdotetut
erityistavoitteet
Etelä- ja Länsi-Suomessa**

Haasteita alue- ja rakennepolitiikalle 2021+ Etelä- ja Länsi-Suomessa

Yritystoiminta globaalissa digiyhteiskunnassa

- Riittämätön kasvu- ja kansainvälistymishakuisuus
- Yritysten t&k-panostusten väheneminen
- Tuottavuuden kasvun hidastuminen
- Yksipuolinen elinkeinorakenne
- Innovaatiotoiminnan yhteistyörakenteiden puutteet

Ilmastomuutos reunaehtona

- Bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksien riittämätön hyödyntäminen ja käyttöönotto
- Älykkäiden ja energiatehokkaiden ratkaisujen vähäinen hyödyntäminen

Osaaminen ja työnmurros

- Työvoiman riittämätön kohtaanto
- Osaamisen muuttuvat tarpeet
- Elinikäisen oppimisen välttämättömyys

Syrjäytyminen ja eriarvoisuus

- Nuorten miesten syrjäytyminen työmarkkinoilta
- Riittämätön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus työmarkkinoilla
- Osallisuuden heikkeneminen kaikilla alueilla

Saavutettavuus kilpailutekijänä

- Liikkumisen älykkäiden ratkaisujen vähäisyys

ET 1.1 Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Vähähiilistä yhteiskuntaa edistävien prosessien kehittäminen sekä niiden käyttöönoton ja skaalautumisen edistäminen.
- Ilmastonmuutokseen sopeutumista tukevan innovaatiotoiminnan edistäminen.
- Markkinalähtöisen, elinkeinoelämäverkottuneen innovaatiotoiminnan lisääminen ja tki-kumppanuuksien vahvistaminen.
- T&K-investointien lisääminen uusien ratkaisujen kehittämiseksi ja elinkeinoelämän kasvun nopeuttamiseksi.

1.2 Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Edistetään digitaalisuuden omaksumista kaikkia liiketoimintaprosesseja tukevaksi mahdollistajaksi.
- Edistetään digitaalisuuteen ja uusiin teknologioihin perustuvia innovaatioita sekä yritysten uuden digitaalisen liiketoiminnan ja ansaintamallien luomista.
- Uusien teknologioiden ja digitalisaation hyödyntäminen yritysten ja julkisen sektorin palvelujen kehittämisessä.
- Uusiin teknologioihin ja digitaalisiin työkaluihin perustuvien älykkäiden ja energiatehokkaiden ratkaisujen luominen, hyödyntäminen ja skaalautuminen.

1.3 Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Yrittäjyyden edistäminen tukemalla innovaatioiden kaupallistamista, uuden yritystoiminnan syntymistä ja yritysten jatkuvuutta.
- Yritystoiminnan uudistumisen, kasvun, kilpailukyvyn ja viennin lisääminen.
- Yritysten kansainvälistymisen ja sitä tukevan tuotekehityksen edistäminen.
- Kasvuyritysten toimintaedellytyksiä tukevien investointien vauhdittaminen.
- Edistää yritystoimintaa, joka tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista.
- Kiertotalouteen ja vähähiiliseen talouteen siirtymisen edistäminen.
- Teollisten prosessien tuottavuuden kasvu.

1.4 Taitojen kehittäminen älykästä erikoistumista, teollisuuden muutosprosessia ja yrittäjyyttä varten

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Alueellisen älykkään erikoistumisen vahvistaminen.
- TKI-verkostojen kytkeytyminen ekosysteemeihin ja arvoverkostoihin kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Yritysten vahvempi kiinnittyminen alueellisiin tki-ekosysteemeihin sekä yritysten aktiivisempi osallistuminen älykkään erikoistumisen prosesseihin.
- Korkean osaamisen ja soveltavan tutkimuksen hyödyntäminen maakuntien elinkeinojen kehittämisessä ja yritysten TKI-tarpeissa.

TO4: EAKR ET 4.1 Työmarkkinoiden tehostaminen ja laadukkaiden työpaikkojen saatavuuden parantaminen sosiaalisen innovoinnin ja infrastruktuurin kehittämisen avulla

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Osaavan työvoiman saatavuuden kehittäminen.
- Kansainvälisten osaajien ja maahanmuuttajien parempi hyödyntäminen yritysten kasvun ja kansainvälistymisen sekä innovaatiotoiminnan tukena.
- Älykästä erikoistumista tukevien sosiaalisten innovaatioiden edistäminen.

ESR ET 4.2 Nykyaikaistetaan työmarkkinalaitoksia ja työvoimapalveluja, jotta voidaan arvioida ja ennakoida osaamistarpeita ja varmistaa, että työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista työmarkkinoilla ja työvoiman siirtymistä ja liikkuvuutta helpotetaan ja tuetaan oikea-aikaisesti ja tapauskohtaisesti

Otsikkoehdotus:

Kehitetään työmarkkinapalveluita työvoiman kohtaannon ja liikkuvuuden parantamiseksi

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Työvoiman osaamisen kehittäminen.
- Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen
- Työvoiman kohtaanto-ongelmaan vastaaminen
- Työelämän joustavuuden parantaminen

ET 4.4 Edistetään naisten osallistumista työmarkkinoille, työ- ja yksityiselämän tasapainoa, mukaan lukien lastenhoitopalvelut, ja tervettä ja asianmukaista työympäristöä ottaen huomioon terveysriskit, työntekijöiden, yritysten ja yrittäjien sopeutuminen muutoksiin ja terveenä ikääntyminen

Otsikkoehdotus:

Työn murros ja työelämän kehittämisen ja työhön osallistumisen edistäminen

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Työn kehittäminen siten, että se tukee yritysten tuottavuutta ja parantaa työntekijöiden jaksamista ja työssä viihtymistä.
- Yritysten ja työntekijöiden muutosvalmiuden parantaminen.
- Työelämässä esiintyvän syrjinnän vähentäminen ja sukupuolten välisen eriytymisen vähentäminen.

ET 4.5. Parannetaan koulutuksen laatua, toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta työmarkkinoiden kannalta, jotta tuetaan avaintaitojen hankkimista, mukaan lukien digitaaliset taidot

Otsikkoehdotus:

Parannetaan koulutuksen laatua, toimivuutta ja työmarkkinoilla tarkoituksenmukaisten avaintaitojen hankkimista

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Joustavien ja nopeiden koulutustapojen kehittäminen ja toteuttaminen
- Elinikäisen oppimisen kytkeminen työelämän tarpeisiin.
- Koulutuksen siirtymävaiheiden tukeminen
- Nuorten miesten koulutukseen pääsyn tukeminen
- Koulutuksen digitalisaatiokehityksen tukeminen ja kehittäminen

ET 4.8. Tuetaan aktiivista osallistamista yhtäläisten mahdollisuuksien ja aktiivisen osallistumisen edistämiseksi ja parannetaan työllistettävyyttä

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisedellytysten parantaminen
- Osallisuuden edistäminen kaikilla alueilla.
- Kotouttamisen kehittäminen

ET 4.11. Edistetään köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien yhteiskuntaan integroitumista, mukaan lukien vähävaraisimmat ja lapset

Otsikkoehdotus:

Tuetaan köyhyys- ja syrjäytymisriskiryhmien integroitumista yhteiskuntaan

KEHITTÄMISTAVOITTEET

- Koulutuksen ja palvelujen kehittäminen siten, että huomioidaan syrjäytymisvaarassa olevien erityistarpeet.
- Yhteisöllisyyttä ja työn vastaanottomahdollisuuksia lisäävät toimenpiteet
- Digitaalisten palveluiden ja niiden tukipalveluiden kehittäminen siten, että ne parantavat heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien sopeutumista yhteiskuntaan.
- Työllistymistä tukevien hyte-/sotepalveluiden kehittäminen

**Näkemyksiä yhteisölähtöiseen
paikalliseen kehittämiseen,
ylialueelliseen hanketoimintaan ja
kansainväliseen yhteistyöhön**

Yhteisölähtöinen tai kansalaistoimijalähtöinen paikallinen kehittäminen

- Yhteisölähtöisen tai kansalaistoimijalähtöisen paikallisen kehittämisen toteuttaminen osana sosiaalisempi Eurooppa toimintapoliittista tavoitetta kun se on tarkoituksenmukaista ja tukitoimen alat mahdollistavat
- Älykkäämpi Eurooppa -kokonaisuudessa kolmas sektori voi olla mukana kehittämistoiminnassa.
- Erillistä hallintomallia ei ole tarpeen rakentaa rahoituksen myöntämiseksi
 - Rahoitetaan osana normaalia RR-päätöksentekojärjestelmää

Ylialueellinen hanketoiminta

- Ohjelmatoiminta tulee uudistaa alueiden tarpeisiin perustuvaksi, maakuntien omaehtoiseksi ylimaakunnalliseksi yhteistyöksi.
 - Toiminnan tulee perustua alueiden valitsemiin kehittämistarpeisiin, ja sen tulee antaa mahdollisuuksia reagoida joustavasti muuttuviin tarpeisiin.
- Ylimaakunnallisen yhteistyön pohjana toimivat alueiden älykkään erikoistumisen strategiat.
- Toimintamallin pitää tarjota välineitä tarttua nopeasti ja joustavasti ohjelmakauden aikana esiin nouseviin muuttuviin ilmiöihin.

Kansainvälinen yhteistyö

- Kansainvälinen yhteistyö tulee voida integroida selkeämmin läpileikkaavaksi osaksi rakennerahastotoimintaa.
 - Kehittämisen toimintaympäristö on nykyisin jo lähtökohtaisesti kansainvälinen
 - Toimijoilla on jo nyt kansainväliset verkostot, joiden hyödyntäminen ja edelleen rakentaminen myös rakennerahastotoiminnassa tuo lisäarvoa alueen kehitykselle.
- Kansainvälisen yhteistyön tarve tulee lähteä alueilta käsin, jolloin varmemmin saavutetaan vaikuttavuutta ja tuloksia.

Keskustelua ja ryhmätyöskentelyä:

- Mahdollisuudet toteuttaa kehittämistoimia Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa nykyisellä ohjelmakaudella
- Muutostarpeita/toiveita tulevaan rakennerahasto-ohjelmaan
- Korjaukset/ lisäykset ehdotukseen (taulukkopohja)
- Muut terveiset valmistelijoille/ jatkovalmisteluun

Ohjelmakausi 2021–2027

Etelä- & Länsi-Suomi (ELSA)

#uusikausi2021

